

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કેન્દ્રીય આબકારી વિભાગના સહાયક કલેક્ટર

વિરુદ્ધ

જેસન હોઝિયરી ઇન્ડસ્ટ્રીઝ

જુલાઈ ૨૭, ૧૯૭૯

[ન્યાયમૂર્તિઓ વી. આર. કૃષ્ણ ઐયર, ડી. એ. દેસાઈ અને એ. ડી. કોશલ]

ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦-કલમ ૨૨૬-હેઠળ અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ-અદાલતો ફોજદારી તપાસની પેન્ડન્સી દરમિયાન રાહત આપવામાં અત્યંત સાવધ રહેશે.

ઠેરવ્યું: બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતી વખતે વડી અદાલત સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ અને જ્યાં સુધી તે સંતુષ્ટ ન થાય કે સામાન્ય વૈધાનિક ઉપાય રાહત આપવા માટે ખૂબ વિલંબિત હોવાની શક્યતા છે, ત્યાં સુધી તે કલમ ૨૨૬ હેઠળ કાર્ય કરવા માટે

અનિચ્છનીય હોવું જોઈએ. ફોજદારી તપાસની પેન્ડિંગ દરમિયાન રાહત આપવામાં તે અત્યંત સાવચેતીભર્યું હોવું જોઈએ. [૧૩૪ જી-એચ]

ફોજદારી ગુનાની તપાસ એ ખૂબ જ સંવેદનશીલ તબક્કો છે જ્યાં તપાસ સત્તામંડળે તમામ વિચિત્ર ખૂણાઓમાંથી પુરાવા એકત્રિત કરવા પડે છે અને જે કંઈપણ તેના માર્ગને અવરોધે તેવી શક્યતા છે તે ન્યાયના હિતોને અવરોધે છે. [૧૩૫એ]

અદાલતોએ એ જોવા માટે ખૂબ કાળજી રાખવી જોઈએ કે દરેક પરિસ્થિતિ અથવા જરૂરિયાત કે જે તપાસકર્તાને તેના તપાસ કાર્યો કરવા માટે આવશ્યક તરીકે નિર્દેશ કરે છે, જ્યાં સુધી સ્પષ્ટ રીતે ગેરવાજબી ન હોય ત્યાં સુધી સહેલાઈથી સ્વીકારવી જોઈએ. તપાસના તબક્કે અદાલત માટે દરમિયાનગીરી કરવી જોખમી છે સિવાય કે જ્યાં સ્પષ્ટ અન્યાય તેના આદેશ માટે પોકાર કરે. [૧૩૫સી-ડી]

દીવાની અપીલીય હકૂમત: સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સિવિલ) નંબર ૪૦૫૯/૧૯૭૯.

દીવાની રિટ પિટિશન નંબર ૧૦૬/૧૯૭૯માં પંજાબ અને હરિયાણા વડી અદાલતના તારીખ ૩૦/૦૧/૧૯૭૯ના રોજના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અરજદાર તરફે સોલી જે સોરાબજી, ભારતના એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ અને ગિરીશ ચંદ્ર.

અદાલતનો હુકમ ન્યાયમૂર્તી કિષ્ના ઐયરે આપ્યો હતો. અરજદાર વતી હાજર રહેલા એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટર, ફરિયાદ કરે છે કે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ વડી અદાલતનો આદેશ તેના અધિકારક્ષેત્રની ખોટી ક્વાયત છે કારણ કે જ્યારે માલ જમ કરવામાં આવે ત્યારે રાહત માટે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ હેઠળ વૈકલ્પિક વૈધાનિક ઉપાય છે. એવું કહેવું સાચું છે કે વડી અદાલત તેના રિટ અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ માટે સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ અને જ્યાં સુધી તે સંતુષ્ટ ન થાય કે સામાન્ય વૈધાનિક ઉપાય ખૂબ વિલંબિત અથવા વ્યાજબી રીતે ઝડપી રાહત આપવા માટે મુશ્કેલ હોવાની શક્યતા છે, ત્યાં સુધી તે કલમ ૨૨૬ હેઠળ કાર્યવાહી કરવા માટે અનિચ્છનીય હોવું જોઈએ. અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં હોઈ શકે છે—વર્તમાન એક એવું લાગતું નથી કે જેમાં અસાધારણ શક્તિનો ઉપયોગ કરી શકાય. તેથી એ નિર્દેશ કરવો યોગ્ય છે કે ઉચ્ચ અદાલતો ખાસ કરીને ફોજદારી તપાસની પેન્ડન્સી દરમિયાન આ રાહત આપવામાં અત્યંત સાવચેતી રાખશે. ફોજદારી ગુનાની તપાસ એ ખૂબ જ સંવેદનશીલ તબક્કો છે જ્યાં તપાસ સત્તામંડળે તમામ વિચિત્ર ખૂણાઓમાંથી પુરાવા એકત્રિત કરવા પડે છે અને જે કંઈપણ તેના માર્ગને અવરોધે તે ન્યાયના હિતોને અવરોધી શકે છે. અહીં

આપણે જે કહેવાની જરૂર છે તે એ છે કે જ્યારે તપાસ દરમિયાન, કોઈ વચગાળાની અથવા અંતિમ રાહત માંગવામાં આવે છે, જે તપાસને ધીમી કરે અથવા અન્યથા અવરોધે છે, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલતો ભારે અનિરુદ્ધ રાખવાની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખશે.

વર્તમાન કેસમાં, ફરિયાદી પક્ષે રજૂ કરેલી જરૂરિયાતો વડી અદાલત દ્વારા સહેલાઈથી મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને તપાસ માટે જરૂરી કથાત્મક જુબાની ધરાવતા કન્ટેનરની જરૂરિયાત વડી અદાલતને દર્શાવવામાં આવી હોય તેવું લાગતું નથી. અમે ચોક્કસપણે સંમત છીએ કે માલ છોડતી વખતે પણ અદાલતોએ એ જોવા માટે ખૂબ કાળજી રાખવી જોઈએ કે તપાસકર્તા તેના તપાસ કાર્યોના નિર્વહન માટે જરૂરી તરીકે નિર્દેશ કરે છે તે દરેક પરિસ્થિતિ અથવા જરૂરિયાતને અદાલત દ્વારા સહેલાઈથી સ્વીકારવી જોઈએ, સિવાય કે સ્પષ્ટ રીતે ગેરવાજબી હોય. છેવટે, તપાસના તબક્કે અદાલત માટે દરમિયાનગીરી કરવી જોખમી છે સિવાય કે જ્યાં સ્પષ્ટ અન્યાય કોર્ટના આદેશ માટે પોકાર કરે છે.

આ અવલોકનો સાથે, અમે અરજીને નકારી કાઢીએ છીએ.

અરજી રદ કરવામાં આવી.

એન. વી. કે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.